

Stanowisko Zarządu Śląskiego Związku Gmin i Powiatów z dnia 28 lutego 2020 r.

w sprawie: **koniecznych zmian w przepisach dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi z perspektywy gmin o charakterze wiejskim**

Zarząd Śląskiego Związku Gmin i Powiatów popiera inicjatywę powołania zespołu rządowo-samorządowego, który miałby się zająć systemowymi rozwiązaniami w zakresie gospodarki odpadami, zaprezentowaną przez p. Michała Kurtykę, Ministra Klimatu w dn. 14 stycznia 2020 r. (podczas spotkania ze stroną samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego w Ministerstwie Klimatu), a także związaną z nią propozycję kompleksowej zmiany przepisów prawa w dziedzinie gospodarki odpadami. Uważamy, że tylko takie systemowe podejście pozwoli uporządkować stan prawny w tym niezwykle wrażliwym społecznie obszarze funkcjonowania samorządów lokalnych. Natomiast ze względu na krótki czas, który pozostał na dostosowanie istniejących rozwiązań do ostatniej nowelizacji przepisów w tym zakresie, zwracamy uwagę na kilka problemów, które wydają się być szczególnie istotne, zwłaszcza z punktu widzenia gmin o charakterze wiejskim i wymagają pilnego rozwiązania – najlepiej w nowej ustawie, ewentualnie w postaci nowelizacji istniejących przepisów.

Ustawa z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* na przestrzeni ostatniej dekady nowelizowana była ponad 20 razy, co spowodowało, że stała się nieczytelna, a jej przepisy rodzą problemy interpretacyjne. Potrzeba opracowania nowej ustawy, z uwzględnieniem konieczności uproszczenia procedur w zakresie opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, jest zatem z punktu widzenia samorządów w pełni uzasadniona. Jednym z przykładów zagadnień wymagających zasadniczej zmiany jest stosowanie przepisów Ordynacji podatkowej w zakresie opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, zaliczania wpłat i rozliczania jej nadpłat. Opłata ta jest zobowiązaniem miesięcznym, często z miesięcznym terminem płatności, a jej wysokość w porównaniu do innych zobowiązań podatkowych bywa niewielka. Mimo to, postanowienie o zaliczeniu wpłaty czy decyzja stwierdzająca nadpłatę winny być zgodnie z wymogami Ordynacji podatkowej doręczone podatnikowi za zwrotnym potwierdzeniem odbioru. W skali miesiąca przypadków zaliczenia wpłaty oraz stwierdzenia nadpłaty w opłacie jest bardzo dużo i stosowanie wprost przepisów Ordynacji podatkowej generuje ogromne koszty dla funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami.

Ponadto ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. *o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1579) wprowadziła szereg zmian w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, które gminy zobowiązane są wdrożyć w terminie do dnia 6 września 2020 r. Jedną z istotnych zmian, która dotyczy gmin o charakterze wiejskim, jest usunięcie z art. 6r ust. 3b możliwości ustalania przez gminy wiejskie rzadszej częstotliwości odbierania zmieszanych odpadów komunalnych i bioodpadów. Obecnie w wielu gminach o charakterze wiejskim przyjęto częstotliwość odbioru ww. odpadów raz na dwa tygodnie z nieruchomości wielolokalowych

i raz na miesiąc z nieruchomości jednorodzinnych. Taka częstotliwość jest nie tylko racjonalna, z uwagi na ogromne zainteresowanie kompostowaniem, ale także jest w pełni akceptowana przez mieszkańców jako adekwatna do potrzeb w tym zakresie. Częstotliwość ta została również zatwierdzona przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego. Zgodnie z aktualnym brzmieniem art. 6r ust. 3b częstotliwość odbierania w okresie od kwietnia do października ww. odpadów nie może być rzadsza niż raz na tydzień z budynków wielolokalowych i nie rzadsza niż raz na dwa tygodnie z budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Ponadto ustawa zobowiązała rady gmin do uchwalenia zwolnienia z części opłaty właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinymi, którzy kompostują bioodpady. Powyższe może spowodować, że w gminach wiejskich, na terenie których przeważa zabudowa jednorodzinna, bioodpady nie będą musiały być odbierane. W okresie letnim ilość zmieszanych odpadów komunalnych jest niewielka, dlatego bezcelowym wydaje się zwiększenie częstotliwości odbioru tych odpadów, które ponadto spowoduje wzrost kosztów odbioru odpadów komunalnych.

Zgodnie z przepisami prawa, koszty systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w danej gminie muszą być zrównoważone opłatami ponoszonymi przez mieszkańców tej gminy. Z powodu rosnących kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi (na które składają się m.in. rosnący strumień odpadów, wzrost tzw. „opłaty marszałkowskiej”, wzrost cen energii i płacy minimalnej) stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi zbliżają się do poziomu nieakceptowalnego społecznie. Taka sytuacja z kolei grozi tym, że przy zbyt wysokich stawkach nastąpi spadek dochodów gmin, wskutek zaniżania przez właścicieli nieruchomości podstawy naliczenia opłaty (przeważnie zaniżanie liczby mieszkańców). Brak w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach jednoznacznego określenia co ustawa rozumie pod pojęciem „mieszkaniec” czy „zamieszkuje mieszkaniec” utrudnia prowadzenie postępowania podatkowego, zwłaszcza w zakresie zweryfikowania rzeczywistej liczby mieszkańców nieruchomości, od których naliczana jest opłata.

Reasumując, Zarząd Związku popiera postulat stworzenia nowego, kompleksowego aktu prawnego, regulującego system gospodarki odpadami. Jednakże z uwagi na fakt, iż opracowanie go z uwzględnieniem interesów wszystkich środowisk – w tym samorządów lokalnych – jest procesem długotrwałym, zwracamy się z apelem, aby w trybie pilnym podjąć prace legislacyjne, zmierzające do doprecyzowania pojęcia „mieszkańca” i przywrócenia możliwości ustalania przez radę gminy częstotliwości odbierania odpadów zmieszanych i bioodpadów dla terenów wiejskich.